

# UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 forint.  
Egy szám ára 8 kr. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak  
egész évre 3 frt. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.

Felelős szerkesztő: **Cs. Szabó Kálmán.**

Szerkesztő

és laptulajdonos: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. A bélyeg díj  
külön minden beiktatásnál 30 kr. Nyiltér sora 10 kr.

A hirdetés és nyiltér díja előre fizetendő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

## A mi ügyünk.

(k.) Haladunk a korrallal, tagadhatatlan. Azonban ha az ország Királyhágón inneni részét vizsgáljuk, teszszük bár rövid ideig tanulmányunk tárgyává — a székely problema bontakozik ki olyannak, melyet a magyar nemzeti állam konszolidációja érdekében miharább meg kell oldani.

Tagadhatatlan azonban az is, hogy régebben nem igen foglalkoztak velünk, sőt a társadalom gyöngge kerekére is féket kötöttek, nehogy a kérdést kiéleltsék s így odafönn legyenek kénytelenek számláinkat magukhoz váltani és kifizetni. Pedig hogy e kérdések megoldása első sorban állami érdek, fölösleges is említeni. A régi időktől a nemrégmultig átöröklött indolencia miatt kell a mai nemzedéknek a székely problémával vesződni.

Most örvendhetünk, hogy a mai kormány erős kézzel nyul e kérdéshez, részint a társadalmi szervezetek támogatásával, részint önálló intézkedésekkel készítve elő a megoldást.

Még élénken emlékezhetünk, csak nem régebben történt, hogy a kereskedelemügyi miniszter a székely megyék képviselőit és főispánjait a legsürgősebb részletek megvitatása végett összehívta, megindította a székely-akciót.

Élénk figyelemmel kísértük az anket vitáit, a mely célul tűzte ki a székelység megmentését a székelyföld számára, pedig talán a székelyföld mentendő meg a székelység számára, mert Erdély mai ethnikai viszonyai közt nem csupán a székely nép van mobil állapotban, hanem maga a székely föld is.

Hisz csak egy pillantást kell vetnünk az ország ethnografiai térképére s azonnal meg-

győződhetünk ennek valódiságáról, mert ma-holnap az oláh elemek teljesen kiszorítanak minket ősi földünkről. Nem speciel vármegyénkről beszélünk, mert hála legyen az istennek, minket, illetve vármegyénket mindez ideig megkímélték e kérdések szomorú fejtegetései, hanem konstatálhatjuk azt, kik a dolgoknak esendes szemlélői vagyunk, hogy a székely már befelé nem bir terjeszkedni, mert ugy a Szamos-völgyét, mezőséget, mint a Maros és Küküllök völgyeit megszálltak előle.

És e szigetek fenyegető kiterjedéssel lépnek föl már ama szűk talajon is, melyet se tatár, se török befolyások ezeréves etnikai jellegéből kiforgatni nem tudtak, s már a törzsgyökeres Csik- és Háromszék megyékben is mutatkoznak ilyen gyarmatszerű telepek s nemcsak a havasok kapui körül, mondhatni a küszöbök előtt rakodtak le ilyenek a székelyföldre, hanem kiterjedésüknek irányát, mint előbb mondtuk, megtaláljuk az egész Erdélyben, mintegy vonalkapcsot képezve a Kárpátok inneni és tuli oláhság között.

A székelyföld idegen okkupációjának veszedelme a legkomolyabb megfontolásra s a legérélyesebb cselekvésre érdemes, mivel a székelyföldben birja Magyarország Erdélyt magához kapcsolni s a nemrég ünnepelet uniót föntartani.

Szerencsére még nagyon távol állunk a komolyabb aggodalmaktól s a régibb keletű fejleményeknek sikerült utját szegni, azonban ne feledjük el, hogy a több száz éven át tartott térvesztés helyre pótlása hosszú időt, kitartó munkát igényel, a mit tovább halasztani nem lehet.

Fontos az is, hogy a székelységnek új kezesforrásokat, új forgalmi eszközöket töreked-

nek nyitani. Ez anketen, melyen megyénk főispánja, gróf Haller is felszólalt, helyesen tették szavá, hogy mily nagy a szükség a székely vasutakra, új gyárvállalatokra, az erdőgazdaság reformjára; fürdőink és ásványvizeink kihasználására; a székely tanoncok visszatelepítésére.

Nagy súly fektetendő egy tervszerű telepítési akcióra, mely a Romániába való kivándorlást megállítván, az emberanyagot ott hasznosítja, hol a népesség nem sűrű; kenyéradó munka elég teremthető s új telepések a nyelvhatárt rövid idő alatt visszatolhatják oda, hová jobb időkben a történeti fejlődés állította.

## Belföld.

A M. U. Kedélyes levelezés címmel a következőket írja: „Nagy dolgot csinál egy kolozsvári ellenzéki lap abból, hogy Haller János gróf Udvarhely megye főispánja jól megérdemlett leczkét adott Ugron Zoltán urnak abból, hogy hivatalos ügyben milyen formában szokás levelezni. Ugron Zoltán ugyanis közönséges levelező lapon, melyen mi rendesen fát, szenet, petrolumot stb. szoktunk rendelni, jelentette be azt, hogy a folyó havi közigazgatási bizottsági ülésen nem vehet részt. Erre a hivatalos tiszteletet nélkülöző bejelentésre vonatkozik Haller János gróf főispán következő levele:

Méltóságos Ugron Zoltán urnak

Fiatfalva.

F. hó 13-án kelt és levelezőlapon tett azon bejelentését, hogy a f. havi közigazgatási bizottsági ülésen meg nem jelenhet, ez alkalommal és kivételesen tudomásul veszem ugyan, azonban figyelmeztetem méltóságodat arra, hogy — tekintve, miszerint a hatóságokkal való érintkezésnél a hivatalos format mindenkinek meg kell tartani — jövőben a hivatalos formától eltérő magánlevél vagy pláne levelezőlapon való bejelentéseket tudomásul nem vehetem s annyal inkább nem, mert Méltóságoddal magánlevelezést nem folytatok.

Sz.-Udvarhely, 1898. július 13-án.

Gróf Haller János,  
főispán, elnök.

## A játék áldozata.

— Francia novella. —

— Kíváncsi vagy tudni, hogy mint ismerkedtem meg menyasszonyommal? — szóla Lange Gusztáv barátom, midőn éppen utban valánk menyasszonyához, hogy oltárhoz vezessük. — Elmondom. Régi történet, egyszerű, de igen tragikus.

Kevéssel azon idő után, melyben az „aranyhedegelem” Kaliforniában kitört, mint tudod, az első egyike voltam, a kik kivándoroltak, azon reményben, hogy nagy gazdagságot szerzünk össze. Itthon nem volt reményem semmire; használtam az alkalmat s egy csomó válogatott barátom társaságában kivándoroltam az aranyországba. Rögtön a bányákhoz utaztunk.

Szomorú csalódással láttuk, hogy „nem mind arany, a mi fénylik”, sőt hogy vannak olyan földek, melyek még csak azt sem nyújtanak, a mi fényes.

Természetesen, ha a tanyákon átutazó idegegeneknek hitelt akartunk volna adni, máshol elég aranyat találhattunk volna. Csak ott nem volt, a hol mi valánk, de máshol gazdag aranyerek hasíták a földet. Csak föl kellett fedezni.

Mivel mindnyájan legjobban véltük tudni, hogy hol terem a legtöbb arany, elhatároztuk, hogy megváltunk s párosával oszlunk szét. Az én párom egy mogorva irlandi volt. Soha sem szenvedhettem az angolokat. Miután két napig eredménytelenül túrtuk

a földet, összevesztünk, s egyik jobbra ment, a másik balra.

Majdnem egy hétig csatangoltam egyedül, míg végre sűrű őserdő szélén sikerült egy aranyeret felfedeznem, mely busásan ígérkezett fáradságomat megfizetni. Rögtön munkához láttam, s egy hét alatt tekintélyes mennyiségű arany volt táskámban, mely a vadon közepén álló kunyhóm oldalán függött.

Bár nem rémültem meg annyira, mint Robinson Crusoe, midőn a homokban lábnyomokat pillantott meg, mégis, nem kissé nyugtalan lettem, midőn egy délután kunyhómba egy finom halvány arcú idegen fiatal ember lépett be.

Nyugtalanúságom nem volt indokolva. Jó barátok lettünk.

Marteau Henry — így nevezték — csak azért jött ki Kaliforniába, hogy az aranyásás által egyenlővé tegye magát egy leánnyal, kit gazdag szülei nem akartak hozzá adni nőül, mert szegény volt. Körülményesen elbeszélte nekem történetét, mikor együtt ültünk a kunyhóban végzett napi munka után. Különbösen huszonhat éves, jólképzett, finom ember volt, tökéletesen az, a mit nyelvünk a „fashionable home” által oly gyönyörűen kifejez.

Minél tovább voltunk együtt, annál jobban megszerettem, és átkoztam a pénzsomjat, mely az isten képére teremtett embert megfélekedtetni, hogy embertársa hasonló hozzá, s különbséget láttat vele, mert amannak kevesebbje van e világ szennyéből vagy sárga homokból, mely után ugy epedünk.

Több hétig együtt dolgozánk, miközben egyik mindig bejárt a közeli városba élelmi szerekért, mert a vad igen megritkult körünkben s a vadászat idővesztegetés volt.

Henry sokszorült gondokba merülten a kunyhó ajtajában és sápadt, sovány arcát az ég felé fordítva, sóhajtozott:

— Oh istenem, lesz-e eredménye egykor e gyilkos fáradságnak? Viszont fogom-e látni Ágnesemet? Hú marad-e? Enyém lesz-e? Megígérte, hogy hű fog maradni akár évekig s én hiszek neki, mert igen szeretett s lehetetlen volt, hogy szüleinek pénzéhez elveit ossza. De ah! az idő sokat megváltoztathat! Oly hosszú ideig várni lehet-e egy leánnyal, s engem nyomorom és a nem testi erőmhöz illő munka elveszt! Érzem, hogy kora siromat Kaliforniában találok, s idegenek közt adom ki lelkemet.

Sirt, s én nem tudtam őt vigasztalni. Hasonló nyomort én is érezék, bár én reám nem gondolt senki vágygyal és reménnyel! s azt sem bántott, mint fogok meghalni, inkább az, hogy mint fogok megélni. Eh mit, mondtam neki, sokan meggazdagodtak már itt, a kik szegények voltak.

— De sokan el is pusztultak?

Az is igaz volt. Nem szólhattam ellene semmit. De a mi telepünk jó helyen volt.

A kemény munka az aknában, s a nappal és éj szele, forrósága, változásai, köd és eső csakugyan megingatták Henry egészségét. Beteg lett és nyomorultan hentergett a kunyhóba. Én ápoltam, a meny-

Ezen levél közlése után még meg kell jegyeznünk, hogy a híres „Pesti művelt társalgó“, melyen a tánc- és illem szabályain kívül a társalgási nyelv, levelezési mód is bőven előadva van, kapható minden hazai könyvkereskedésben és Ugron Zoltán ur igen jól tenné, ha megvenné ezt a reá nézve igen becses utmutatót.“

## Tanügy.

**Iskolai értesítés.** A székelyudvarhelyi kir. állami főreáliskolában az 1898/9. iskolai évre a beiratások folyó évi szeptember 1., 2. és 3. napjain eszközöltetnek, naponta 9—12 óráig délelőtt.

A főreáliskola első osztályába oly tanulók vétetnek fel, akik életük 9-ik évét betöltötték s bizonyítvánnyal igazolják, hogy a népiskola negyedik osztályát jó eredménnyel végezték. Azok a tanulók, akik népiskolába nem jártak, felvételi vizsgálatot tartoznak tenni annak igazolására, hogy a megkívántató képzettséggel bírnak.

A felvételi vizsgálat díja 10 frt.

Az olyan tanulók, akik más irányú iskolából akarnak a főreáliskola valamelyik magasabb osztályába átlépni, szintén felvételi vizsgálatot tartoznak tenni azokból a tárgyakból, melyek a reáliskolának rendes tárgyai s az elhagyott intézetben nem tanítottak.

A felvételre a tanuló atyja, anyja, gyámja, esetleg azok külön megbízottja kíséretében tartozik megjelenni az igazgatóságnál. A beiratáshoz szükséges okmányok: iskolai bizonyítvány, keresztlevél, újraelöltési bizonyítvány.

A beiratáskor fizetendő díjak: 2 frt beirási, 1 frt könyvtár díj s 80 kr értesítő díj. Ezen kívül az ágostai vallásuk és izraeliták külön vallástani társasági díjt is tartoznak fizetni. Az évi tandíj 18 frt, mely negyedrészekben fizetendő.

Jó előmenetelű s magaviseletű tanulók, kiknek szülei kellőleg igazolják vagyontalanságukat, tandíjmentességet nyerhetnek. Az igazgatósághoz czimzett s szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványokat a beiráskor kell benyújtani.

Az intézettel kapcsolatos internatusba való felvételre vonatkozólag utbaigazítást készítséggel ad az igazgatóság.

Az internatus konyhájáról 20 olyan székely származású tanuló kaphat jó ebédet, akik a városon magánházaiknál laknak. Ezért az ebédért évi 20 forintot tartoznak a felvettek fizetni, de 10 legjobb előmenetelű, s magaviseletű tanulónak még e 20 frt fizetése is elengedtetik. E kedvezményre, — mely egymagában a tanulást nagyban elősegíti — különösen felhívja az igazgatóság a székely községek

t. előjáróságának, iskolaszékének s az igen tisztelt tanító uraknak a figyelmét s kéri, hogy az olyan szülőket, kiknek jó reményekre jogosító gyermekeik vannak, e kedvezményre figyelmeztetni s a tanítástra buzditani sziveskedjenek. E kedvezmény csekélyebbnek látszik, mint tényleg a mennyi, mert bizonyára azt az ebédet, amit 20 frtért, esetleg ingyen fognak kapni, legolcsóbban számítva se kaphatnák meg 10 hónapra 70—80 frtnál kevesebbet.

A felvételi vizsgálatok, valamint a javító vizsgálatok is a beiratási napokon, a délutáni órákban, 3—6-ig tartatnak meg.

Bármely irányú felvilágosítást készítséggel meg ad az igazgatóság.

## Ujdonságok.

**Hymen.** Dr. Lukácsffy István kir. közjegyző-helyettes ma délelőtt 10 órakor esküszik örökhűséget Szakács Ilonának, özv. Szakács Mózesné kedves leányának. Az új pár mindjárt az esküvő után, eltérőleg a szablonos nászutaktól, Erdély kies fekvésű fürdőire tesz kirándulást, utjukba ejtve Tusnád fürdőt is, ahonnan egy pár napi időzés után térnek vissza városunkba.

**Népünnepély.** Székely-Keresztúron Br. Orbán Balázs szobor-alap javára f. évi augusztus hó 20-án rendezendő nagy népünnepély műsora: I. 1. Szózat. Előadja a helybeli „Polgári zenekar“. 2. Orbán Balázs emléke. Irta és előadja Csia Kálmán etédi ev. ref. lelkész. 3. Szerettek. Engeszer Mátyástól. Énekli ez alkalomra Végler Gyula képezdei tanár által lelkészekből, tanítókból és tanuló ifjakból szervezett ekekarr. 4. Losonczy özvegye. Szavalja Szabó Zoltán. 5. Opera-Boccacio. Előadja a Polgári zenekar. 6. Népdalegyveleg. Előadják: Szabó Ilona k. a. és Szabó Zoltán. 7. Hymnus. Előadja a csekefalvi „Székely zenekar“. II. 8. Liliputi zenekar. 9. Kötélhuzás. 10. Habeverseny. 11. Futásverseny zsákban. 12. Székely párostánc. III. 13. Világposta. 14. Sulydobás. 15. Czéllövés. 16. Csovaütés. 17. Karika-dobás. 18. Gyermekehinta. 19. Léghajó feleresztés. 20. Tűzijáték. 21. Osztály-sorsjáték.

**A vadásztársulat közgyűlése.** A székelyudvarhelyi vadásztársulat e hó 16-án d. u. 3 órakor a városi tanács háznál rendkívüli közgyűlést tart. A tanácskozás tárgyát fogják képezni a társulat feloszlása, vagy ha az el nem határozatnék, elnök-intéző és pénztáros választása.

**Agyonütött ember.** Felső-Sófalván a Békás hegyen e héten történt, hogy Fábian Dániel 50 éves földmivest Fábian Ilyés és társa este a munka félbehagyása után leshelyükből megrohanták és a szerencsétlen embert egy pár erős csapással örökre elné-

mitották. A tettesek már kézrekerültek s a törvény-széki bonczolás is pénteken megtartatott.

**A Koronkai-kert pusztulása.** E héten, kedden öste 7—8 óra között a Koronkai-kert üveges nyári étterme, a mellette lévő konyhával a lángok martaléka lett. A bérlő kára mintegy 200—250 frtra tehető, míg a tulajdonosnak vajmi csekély lehet a kára, mivel az épület biztosítva volt. A tűz az első percekben ijesztő arányokban lépett fel s valóban az istennek és *senki másnak* köszönhető, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt. A bérlő állítása szerint a tűz gyújtás által keletkezett, aminek következtében a nyomozás elrendeltetett. A kert élőfaiban is történt kár, azonban remélhető, hogy azok azt egy pár év alatt teljesen kiheverik. Különbösen a helyszínen a tűzoltók is jelen voltak.

**A fürdés áldozata.** Szerdán délután saját gondatlanságának lett áldozata Décsi Ferenc városi polgár. A vasuti hid alatt fürdőzők úgy délután 4 és 5 óra között egy embert láttak fürdeni, aki a vízzel erősen küzdött. Az ottlétők egyelőre még tréfának vélték, a mint két kezét a vízből kinyújtva, kétségbeesve kiáltotta:

— Segítség! Mentenek meg! Nem tudok uszni!

A másik pillanatban már nyomtalanul eltűnt a fürdőzők rémületére. Csakhamar Boldizsár Ferenc és ifj. Biró István az elmerült embert megkeresték s egy csáklya segítségével a partra huzzák. A helyszínen a rendőrség részéről Feleky Pál kapitány, dr. Demeter h. v. orvos és Száva tollnok jelentek meg, akik Décsi Ferenc személyében állapították meg a vízbefult kiletét. Az elhalt iszákos ember volt s igen valószínű, hogy most is az okozta halálát, hogy részegfővel ment fürdeni. Temetése pénteken történt s a 61 éves embert neje és a rokonság gyászolja.

**A homoróvidéki nőegylet.** Hom.-Szt.-Mártonban e hó 7-én sikerült táncvigalmat rendezett, melyen a megjelent nagyszámu intelligens közönség a késő reggeli órákig kitünő hangulatban mulatott együtt. A tiszta jövedelem az egylet alapjára fordított.

**Jegyzők hangversenye.** Mult számunkban már tettünk említést, hogy a megyei jegyzők ma tartják hangversenyüket. Mint lapunk zártakor értesülünk, e hangversenyen Zilahy Gyula, a budapesti nemzeti színház kitünő komikusa is közre fog működni, amiért a bizottság a már közölt belépti díjakat, mérsékelten felfogja emelni. Fölöslegesnek tartjuk, hogy ezek után a közönség figyelmét ismételtelen felhívjuk ez élvezetesnek ígérkező hangversenyre. A mulatság kezdete délután 5 órakor.

**Öngyilkosság.** E hó 7-én, vasárnap, délután erőszakkal vetett véget életének Pap Zsigmond 23-24 éves csizmadiaségéd. Nem tudta szerelmes szíve el-

nyire lehetett s kevés idő múlva helyreállt annyira, hogy elhagyhatta a bányákat, de nem annyira, hogy dolgozhatott volna bennök.

— Ha gazdagon nem térek is haza! — mondá gyenge hangon — de hazatérek meghalni, hogy imádozt Ágnesem legalább naponkiut láthassa sirköveimet.

Szomoruan elváltunk. Ő ment, én a bányákban maradtam.

Az én erős testalkatom kiállott minden viszontagságot. Fáradtságomat a lehető legjobb eredmény koronázta. Elég aranyom volt, hogy abba hagyhattam az aranyásást s pénzemet másként kamatoztathassam.

Elhatároztam, hogy San-Franciscóban valamely üzletet kezdek.

Szép nap volt, midőn ez élénk városba beértem. Egyik utcán egy ember borult nyakamba. Meglepetten ismertem reá. Henry volt.

— Kedves barátom! — kiáltott rám ragyogó szemekkel. — Mint örvendek, hogy láthatom. Azt hittem, elpusztult a bányákban, kétszeres öröm rám nézve, hogy ez nem történt, sőt jobb színben láthatom, mint valaha.

— Nincs okom panaszkodni — mondám — de hát ön? mit keres ön itt? Azt hittem régen Európában van.

— Oh én igen jól érzem magamat. Ide érkezve, kis tőkepénzemmél kereskedni kezdék. A szerencse annyira kedvezett, hogy most gazdagnak mondhatom magamat.

— Egészsége is jó van? Egészen megerősödött.

— Minden tekintetben jól érzem magamat. Testileg, lelkileg és pénzügyileg. Régi erőm, munkakedvem es reményem visszatért.

— Hát Ágnes?

— A legjobb hírek felőle. Választ kaptam tőle levelemre. Irja, hogy atyja szerencsétlen volt üzletében s meglehetősen szegénységre jutottak. Ez kell nekem. Alig várom, hogy hazautazhassam, hogy elejök állhassak a szüléknek, kik egykor szegénységemért megvetettek, s mondhassam: most én vagyok gazdag, s ti szegények, adjátok nekem lányotokat. Még egy pár nap és én boldog leszek. Hol van ön szállva?

— Még sehol.

— Jöjjön hozzám és lakjék nálam. Ha üzletet akar kezdeni, én segíteni fogom.

Megköszöntem szíveségét s vele mentem.

Nagyszerű üzlete volt. Csodálatosan meggazdagodott.

Három hónapig éltünk együtt, én segitettem neki, s ez idő alatt csak olyan gazdag lettem, mint ő.

Ő vakmerő volt vállalkozásaiban. Becsvágya elragadta, a szerencse mindig kedvezett neki.

— Palotát akarok Ágnesemnek építeni, s lenézni a hitvány embereket, kik mig szegény voltam, semmibe sem vettek, — mondá sokszor, s midőn óvatosságra intém, így felelt:

— Ne féltsen engem, Aladin lámpája kezemben van, engem a sors teuyerén hordoz!

Meg kellett győződnöm, hogy igaza van, mert minden vállalata sikerült s nyg ömlött lábaink elé a pénz, mint az eső.

Három hónap múlva befejeztük minden függő üzletünket, mindenünket pénzzé tettük, s a készpénzen megosztokodtunk.

— Legyen fele az öné, mondá nekem, miközben bankjegyeit egy hatalmas vidrabór-tárczába tömte. — Ön jó barátom volt nyomoromban, osztózzék szerencsémbe is. Holnap utazom. Hát ön mit akar tenni.

— Önnel megyek.

— Annál jobb.

Még az nap jegyet váltottuk egy gőzhajóra, mely másnap Európába szándékozott utazni.

Málhánk igen csekély volt, de a börtárczánk oldalainkon egy-egy birodalmat képviseltek. Az utolsó éjt egy hotel garniban töltöttük a tengerparton.

A kávéházban tekéztünk egyet. Mióta Franciaországot elhagyók, nem gyakoroltuk.

A mellékszobából élénk zaj hallatszott. A parthie végeztével benéztünk oda.

Egy emberekkel tömött játék-barlang volt.

— Megkísérlem Aladin lámpáját — mondá Henry. — A gőzös korán indul, nem érdemes lefeküdni. No ne féljen, — folytatá, midőn elborult arcomra tekintett, — kicsinyben fogok játszani.

Én kezet fogtam vele s szobánkba vonultam. Lefeküdtem, de nem tudtam nyugodni. Felöltöztem s ismét lementem a kávéházba.

Henry adta a bankot, fárót játszottak. Arcza ragyogott, előtte nagy halom arany hevert.

— Aladin lámpája világít, — sugá nekem, midőn melléje léptem.

Unottan mentem vissza a tekeasztal felé, egy lapot vettem kezembe.

Tíz percenél több nem telt el, midőn egyszerre zaj hallatszott a mellékszobából. Midőn föltekinték, egy földult külsejű ember rohant ki az ajtón.

Alig ismertem benne Henryre, ily rövid idő alatt embert ennyire megváltozni, még nem láttam soha. Mintha napokat élt volna át e tíz perc alatt.

— Vége mindennek, — hörgé s egy székre hanyatlott.

Kezében valamit tartott. Megnéztem, a vidrabór-

viselni az a bánatot, amely szívét érte — aminthogy ez már papírra vetett szavaiból kitűnik — s gazdájának, *Verestói Józsefnek*, Király-utcai műhelyében, a mestergerendára felkötötte magát. Tettét csakhamar észrevették, hanem már a boldogtalant még csak levágni sem kellett, mivel testének halála után bekövetkezett súlya után a lábszija, melyet az akasztásnál használt — elszakadt. A halottasházba szállították, honnan kedden délután tomették el.

**Nemtelen boszu.** Hallatlan eset történt a napokban Zetelaka községben. *Jakab Márton* odaváló lakos özv. *Jakab Sándornénak*, a kire már régóta haragudott, egy tiz vékás földjéről, a már szépen fejlődő kukoricza szálakat kellős közepén letördelte és így az egész föld termését megsemmisítette. Az ügy az illetékes bíróságnál van.

**Vármegyénk közigazgatási biz. ülését** e hó 10-én tartotta meg hallerkeői gróf *Haller János* főispán elnöklésével. A jegyzőkönyvet gr. *Lázár Adám* távolléte következtében *Ádám Albert I.* aljegyző tb. főjegyző vezette. Jelen voltak: *Jakab Gyula*, *Ugron István*, *Molnár Lajos*, *Daniel Elek*, dr. *Válcsik Ferencz*, *Sperker Ferencz*, *Sándor Mózes*, *Diószeghy Samu*, *Ugron Zoltán*, *Bedő Ferencz*, dr. *Szabady Ferencz*, *Ferenczy Károly*.

A gyűlés 9 órakor vette kezdetét, a midőn elnök-főispán a megjelenteket üdvözli s egyben bejelenti dr. *Nagy Samu*, *Diemár Károly*, *Gothárd János*, *Szabó Gergely*, *Gyarmathy Ferencz* igazolt távolmaradásukat s a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja ki.

Mindjárt az elnöki enuncziáció után *Ugron Zoltán* szóváteszi a főispánnak a mult havi közig. biz. gyűlésről távolmaradását kimentő levelezőlapjára intézett levelét, melyben bejelentését kifogásolja.

Sem a törvény, sem a szabályba arra utasítást nem talált — így folytatja — hogy az elmaradást mily alakban kell megtenni.

Elnök *Ugron* felszólalására kijelenti, hogy az ilyen távolmaradások bejelentésére szabályszerű nyomtatott ivenk lettek a biz. tagok között kiosztva, részben a bejelentés megkönnyítése, részben pedig az alakszerűség végett.

*Ugron* mult havi bejelentését — egy zárt levelezőlapot — a bizottság elé terjesztette — így folytatja — s azt a gyűlés tudomásul is vette ugyan, de abban tiszteletlenséget látva, mint a gyűlés elnöke szükségesnek tartotta a tag urat arra figyelmeztetni, hogy hivatalos jelentéseit hivatalos alakban és ne hozzá intézett magánlevelekben tegye meg s készséggel bocsátja ezen intézkedését a gyűlés elbírálása alá.

*Ugron* nem elégszik meg a felvilágosítással, mivel — úgy mondja — tudomással bír arról is, hogy távirati bejelentéseket is vettek már tudomásul

tárca volt üresen. Tíz perc alatt mindenét elvesztette. Aladin lámpája kialudt.

Részvételt tevék kezemet vállára.

— Se baj, — mondám neki, — maradt még elég nekem, jut belőle önnek is.

Zavartan tekintett reám, szemei őrült tűzben égtek s fehér ajkai reszkettek.

— Mit akar ön? riadt fel vadul.

Aztán egyszerre újra összeroskadt.

— Oh Ágnes, oh üdvösségem! — zokogá.

A szerencse változandósága e sajátságos országban szokottá vált rám nézve, de a kétségbeesés nyilatkozata barátomtól, megfagyasztá szívemben a vért.

Szomoruan tekintett rám. Aztán újjáról egy kis karika gyűrűt vonva le, mondá:

— Ha hazaérkezik, keresse föl Párisban a Richelieu-utczában 20. szám alatt *Maltry Ágnes* s adja át neki e gyűrűt, mondja el neki sorsomat s utolsó istenhözszódot. Isten önnel.

— Henry mit akar tenni.

Fölugrott, s mielőtt föltartoztathatám, újra berohant a játékszobába. Útána siettem s az emberek csoportján könyökömmel törve magamnak utat, épen akkor értem a bankasztalhoz, midőn Henry kettős csövű pisztolyával először egy vörös képű yankeet, aztán magát lötte agyon.

Mint megtudtam, az volt, ki pénzt elnyeré.

Tisztességesen eltemettém barátomat s harmadnapra Európába utaztam. Áadtam a gyűrűt Ágnesnek, ki most menyasszonyom.

\*\*\*

Másnap vigan ünnepeltük az ifju pár lakodalmát, csak egy sóhajt szentelve szegény Henry emlékének.

s kérdi, hogy miért nem utasították vissza azt, ha nem felelt meg a hivatalos formának.

Megteheti a bizottság — folytatja — hogy e kérdés felett határoz, azonban, ha a miniszter a biz. e ténykedését helyteleníteni nem fogja, *kiköltözik az országból*.

Elnök kijelenti, hogy a bejelentés alakítását most is kifogásolja s abban a közigazgatási biz. tekintélyének kisebbitését látja.

*Ugron Z.* közbeszól.

Elnök: *Ugron* urat rend...

*Ugron Z.*: Nem tőröm, hogy leveletem tovább is bírálgassák — kiáltja és a termet elhagyja,

Elnök: *Ugron* urat közbeszólásáért rendre akartam utasítani, miután azonban távozott, kérem a gyűlést ebben határozni.

*Daniel Elek* indítványozza, hogy *Ugron Zoltánt* eljárásáért a közig. bizottság rendreutasítottnak tekintse.

Dr. *Válcsik Ferencz* hasonló szellemben nyilatkozik az ügyrend 21. §-ára hivatkozva. Indítványukat a gyűlés elfogadja s *Ugron* azon eljárását, hogy a mult gyűléseni meg nem jelenhetését sértő alakban hozta az elnök tudomására — helyteleníti s az elnök azon eljárását, hogy mint elnök a gyűlés tekintélyét védendő, ezen formahiányra bejelentőt figyelmeztette, jóváhagyólag veszi tudomásul s erről a miniszterhez az ügyiratok csatolása mellett felterjesztést tesz.

*Jakab Gyula* alispán jelenti, hogy az elmúlt hóban a közig. menetét semmi rendkívüli esemény sem zavarta meg. A havi pénztárvizsgálatot is megtartotta, s a főispán is a hó három utolsó napján egy részletes vizsgálatot vitt keresztül.

*Ugron István* jelenti, hogy a m. árvaszékhez iktatóra érkezett 2016 drb, melyek közül csak 100 nem nyert elintéztést. Az ügyforgalmat illetőleg a megelőző óról átjött 385, e hóban beérkezett 1916, összesen 2301, melyből 2154 nyert elintéztést. Gyámi számadás a tárgyalat hóban beadatott 35, amely mind meg is vizsgáltatt.

Székely-Udvarhely város árvaszékénél az ügyforgalmat illetőleg június óról átjött 14, e hóban beadatott 64, összesen elintézendő volt 78, amiből 69 nyert elintéztést.

Dr. *Szabady Ferencz* főorvos f. év I. feléről teszi meg jelentését, amelyből kitűnik, hogy az a megelőző év hasonlódőszakához viszonyítva, kedvezőbb és általában véve, kielégítő volt. A védhimlőoltások az egész megye területén akadály nélkül már be is fejeztettek.

*Sándor Mózes* kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a megyében összeíratott 15395 mindennapi és 6604 óvóköteles, összesen 21999, mely szám a legutóbbi népszámlálás 20%-át teszi. A népiskolák száma 150 volt, melyek közül jelleg szerint 25 állami, 45 községi, 33 róm. katk., 6 g. kel., 24 ev. ref. 5 luther. A tannyelvet illetőleg 141 magyar, 3 német, 6 oláh.

*Diemár Károly* kir. ügyész jelentését *Ádám Albert* olvasta fel, melyből kitűnik, hogy a helybeli törvényszéki fogházban 5 vizsgálati, 41 elítélt, a kereszturi jb. fogházban 3 vizsg., 30 elítélt, a h-oklándiban 15 elítélt s így összesen 8 vizsgálati és 86 elítélt fogoly volt letartóztatva.

*Molnár Lajos* kir. pü. igazgató jelenti: egyenes adóban befolyt 22189 frt 61 kr, hadmentességi díjban 164 frt, bélyegdíj és jogilletékben 4252 frt 37 $\frac{1}{2}$  kr, fogyasztási és italadóban 27699 frt 83 kr, dohányjövédékben 17872 frt 34 kr.

*Diószeghy Samu* főmérnök jelenti, hogy az elmúlt hóban úgy az állami, mint a törvhat. közútkon és a rajtok levő műtárgyakon nagyobb mérvű vízáradások számos helyen rongálásokat okoztak, melyek azonban haladéktalanul helyre lettek állítva. A műtárgyak építése, valamint a fedanyagszállítás folyamatban van.

*Daniel Elek* közigazd. előadó jelenti, hogy az őszik learatása és betakarítása folyamatban van; a cséplés még nem kezdetett meg, azonban már most meg lehet állapítani, hogy az idei termés a mult évit jóval felülmulja. A májusi árvizek megyszerte tetemes károkat okoztak.

Még több nem annyira érdekes tárgy került tárgyalás alá, s a mintegy 63 pontot kitevő tárgysorozat tárgyalása déli 12 órakor, főispán éltetésével véget ért.

**Kiadó lakás.** A vasúti állomással szemben a *Ferencz György* féle ház, mely két lakosztályra is osztható, kiadó. Értekezhetni *Fejes Áron* tanárral.

## Az Anna-bál.

— augusztus 8.

Tegnap elmerülve ültem karosszékekben, a midőn ajtómon halk kopogás halatszott. (Ezek a kopogások rendszerint halkak).

Részemről elhangzott a sablonos tessék, a midőn az alig kinyitott ajtón egy hosszú, vörös-képű fiatalember lépett be, a kibent menten felismertem a világjáró angolt.

Hanyagul, tehát előkelően végig dobta magát heverődiványomon, s amíg derűs homlokára művésziesen göndörített (vörös) fürtceskék omoltak, a következőképpen szólalt meg:

— Szép augusztusi nap volt. A természet szinte megperzselődött a forrón lesütő napsugaraktól. A levegőben uszó ökönyálak szemfedővé formálódtak — talán maguktól — s reáborultak a már félig-meddig letarolt határra.

Az útmenti ákáczfákon, hiában a rohamosan közelgő ősznek, vig madársereg zengett össze ezer, meg ezer dalt, s a kaszálokra a sarjut csináló vig legények, leányok dalainak egyes hangjait a hűsítőleg, gyengén lengedező szellő felkapva hozta utánunk — írni egyik jólismert koszosz irónójuk...

Itt mintha gondolkodóba esett volna, egy kis szünetet tartott, majd így tolytatta.

— Tegnap ugyan megjártam...

— Egészségére! Ugyan örvendek — feleltem némi rezignációval, nem tudva mire magyarázni e különös viselkedést, s jónak láttam, mintegy figyelmeztetésül, magam bemutatni neki.

— Kérem én Szilárd vagyok.

— Jó — felelé — ez egészen fölösleges, hanem annyit mondhatok uram, hogy az önök városuk igen különös egy város. Hallgasson csak, figyeljen rám.

— Csupa fül vagyok.

Bizonyonyal úgy kell lenni, hogy félreérette szavaimat, mert gukkerét szemei elé tartva, közvetlen közelből végig mért, s miután konstata, hogy füleim testemnek csak egy kis részét foglalják el, így folytatta.

— Én messziről jövök, de tudja uraságod, hogy az embert vágyai vezérlik. A főnököm egy szép mosolygó nap reggelén így szólt hozzam:

— Barátom öre szép jövő vár. Barátom ön már halott valamit az Anna, alias Samu-bálról, melyet az idén augusztus 6-án tartanak a Szejke-fürdőn. Barátom ön oda elmegy s megírja róla a tudósítást.

— Helyes — mondám bokaimat összeítve. És hol van az a bizonyos fürdő? Európa melyik felében?

— A 25 szélességi és a 46 hosszúsági fok alatt dél-nyugotra Oroszhegytől, s még maig sem tudom miért egy csengetyüt adott kezeimbe.

— Értem, feleltem szemtelenül.

— Akkor eltávoztam és éppen kerek tizenkét napig, egy folytaban utaztam.

Tegnap délután érkeztem meg ide és éppen elég jókor. Sokáig ácsorogtam városuk piacsterén és gyönyörködtem az alvó oroszánokban, a mig feltűnt, hogy egy végtelennek tetsző kocsisor egy irányban húzódik megrakva szebbnél-szebb hölgyekkel, a mig végre is a sarki rendőr ébresztett fel álmodozásaimból, keményen rám rivalva.

— Hallja, mit keres maga ott! Elvesztett valamit?

— Igen.

— Szabad tudnom mit?

— A 25 szélességi fokot.

— Hol?

— Azt szeretném tudni. Mikor hazulról elindultam még nálam volt.

— Talán jó volna azt kidoblatni. Ugy, hogy a becsületes megtaláló illő jutalomban részesül.

Nevettem. Jól tudtam, hogy a becsületes megtalálók csak elhasznált séta-botokat, keresztleveleket találnak meg.

A barátságos rendőr később így szólt:

— Tessék csak dolga után menni, majd addig én keresem. — Erősen megnézett, majd tekintete a tizenkét nap óta kezembem felejtett csengetyüre esett.

— Szabad tudnom mi ez?

— Valóban... igazan... hebegtem — én magam sem tudom, ha csak nem csengettyü.

— Csengettyü? Molliban. Cisben vagy Diszben?

— Diszben? Persze hogy diszben, csak nem is fogok egy Anna-bálba komisz ruhában menni.

A rendőr csodálkozva nézett rám, én pedig, hogy szavaimnak érvényt szerezsek keményen elkezdtem a csengetőt rázni. Azonban alig koppant egy nehányat, egy hölgy sietett felém, a piacz déli része felől.

— Végre, szólt a hölgy. Félészendeje várok önre?

— Rám?

— Igen. Ön a szemetes kocsis.

— Én? Nem. Én más vagyok...

A hölgy elsietett. És én bámulatomban még tovább ráztam a csengetőt, mire az omnibusz kocsis jelentkezett, hogy ő kész engem a Szejke-fürdőre kivinni.

És talán ide illenek be az első sorok, amelyet koszosz irónójuk bizonyára alkalmazott volna is. Lassan haladtunk s épp ezért volt időm eléggé megfigyelni az arató leányokat, s az augusztusi lemenő napot.

Végre kiértünk. Már öt órákor nagy és igen élkelő közönség volt egybegyűlve, s hat óra kevéssel mult el, amidőn a fáradhatlan elnök, ha nevét jó sikerült megjegyezni, dr. *Ráczkövy*, a csak úgy tóduló szebbnél-szebb hölgyeket egyedül, két karjával bevezette a szellős táncsterembe, a hol szokatlan jó kedv, elevenség uralkodott, s az ember szinte elszédült azoktól a gyönyörű szempároktól.

— Jha kérem, ez mi nálunk már így szokott lenni, s felsőségemnek tudatával, most már én dültem hanyagul végig székekben.

A vörös-haju világjáró azonban tovább folytatta.

— Igen kérem, én ehhez hasonló mulatságot nem látam. Ez leszoritotta valamennyit. Végig tekintetem a közönségén, s a hetedik mennyekben éreztem magamat.

Ez utóbbi szókat már az asztaltetejéről szavalta, a midőn barátságosan figyelmeztettem.

— Nagyon helyes. Azonban kérem tekintettel lenni arra, hogy betalál ide valaki nyitani, s mit szól majd e különös pozhoz.

Elfordult. Szemében könyek ragyogtak, busan nézett rám, majd így szólt.

— Önben is csalódtam uram, nem értett meg. De hát mit tegyek, hogy megértsem önnel, mert nincsen rá szó, megszűnik gondolkodásom, ha azt az élvezetet, melyben részem volt elakarom mondani.

— Hogy mit tegyen? — kaptam az alkalman — legyen szíves mondja el a hölgyek névsorát s én ezzel teljesen megelégszem.

— Szívesen. Milyen rendben parancsolja, készörömost mondom, hisz minden névél újra és újra eszembe jut az a gyönyör, mely lelket átjárta, s látom lelki szemeimmel újra és újra az örületesen forgó párokat, a tüzesen járó csárdás tánczókat. . . .

Kénytelen voltam a diványra leszorítani, mert újra emelkedni láttam helyéről, mire megadta magát s csendesen, mondani kezdte.

— Leányok: Doros Ilonka, Fekete Irén, Ferenczy Irén, Gergely Róza, Hann Peppi, Jánosy Beatrix, Kiss Kata és Sarolta, Keresztes Karolin, Kaczavé Ilona, Möriz Iluska, Steinburg Peppi és Viktorin, Solymossy Pauna, Scheffler Irma, Szőlősy Irén és Ida, Soó Mariska, Tamás Ilonka és Erzi, Török Piroska, Waldmann Szeréna. . . .

— Tovább, tovább — sürgetem én. Mondja már az aszszonyokét is.

Kérdőleg nézett rám. Végre hozzákezdett; minden egyes névnek kiejtése után élénken firtatta a hatást.

— Tehát az asszonyok: Doros Györgyné, Darszon Béláné; özv. Gonda Jenőné, Hann Károlyné, özv. Jeney Albertné, özv. Kiss Ferenczné, Keresztes Józsefné, Möriz Istvánné, Rösler Károlyné, Steinburg Ottóné, Solymossy Lajosné, Szőlősy Samuné, Török Albertné, Tamás Albertné, Teichner Jakabné, Ugron Lázárné, Ugron Lajosné, dr. Valentsik Ferenczné, Waldmann Lajosné, Zonda Józsefné.

— Brávó! Köszönöm — rebegetem, s meghatva ráztam meg a világhírű vörös angol kezét.

— Azonban ez nem minden — szólta, miután egy nagyot sóhajtott.

— Nem értem.

— Gondoltam!

— Urrram!!

— No igen, de hát nem kíváncsi, hogy kerültem haza?

— Szívesen hallgatom.

— A multság két órákor ért véget, a midőn ki kocsin, ki gyalog, én például az omnibuszon tértünk vissza.

Kellemes egy ut volt azt mondhatom, hanem azt az érzést, mely szívemet átjárta jól magamba zárom, s boldogságom nagyságát önnel úgy is hiába mondanám el.

Tehát haza jöttünk.

A piacon egy idegen alakkal találkoztam. A hold méla fényét — mint ezt már ahogy mondani szokás — barátságosan fordítá felénk, s észrevettem, hogy ez idegen fürkészőleg tekint reám.

— Ah tehát megvan? szólta szomorúan az idegen — kiből később a rendőrré ismertem. E szerint fáradságom kárba veszett.

— Mi van meg?

— A mit ön elvesztett.

— Ja az! Szerencsére meg van. . . .

— Fájdalom, válaszolt az idegen. Persze nem tudtam, hogy milyen alak.

— Mi, a kalapom? (Ezt ütötték volt ki egyszer a fejemből).

— Nem uram, a szélességi fok!

— Igen, azt megtaláltam, hanem, fájdalom, szívemet vesztettem el helyette.

A rendőr és a hold részvétellel néztek rám, én megszegyeltem magamat, s most pedig itt vagyok, hogy önt kérjem meg arra, hogy a tudósítást helyettem megírja, mivel azóta az est óta egy nyugodt percem sincs.

Most már én is részvétellel néztem rá. Ő megértette, s összerőtten távozott.

Az ajtón kívül volt már, amidőn visszakéltott.

— A tiszta jövedelem mintegy 50 forint volt.

Lépései végig kongtak az üres utcán, s én kérésének szívesen tettem eleget. r.

### Szerkesztői üzenetek.

Kéziratok nem adnak vissza. — Névtelen levelekre nem válaszolunk.

B-s. Zet. Küldöttjét köszönjük hanem a jubileumra vonatkozó, tekintve annak teljesen zártkörű voltát, nem használhatjuk fel; ellenben a másikkal sorát ejtjük.

Papucs. Az uralkodó kormányformák között bizonyára a papucs a legelterjedtebb, ha nem is a legnépszerűbb. Hogy nyílt lázadással lehet-e az ellen a zsarnokság ellen valamit tenni, az attól függ, vajon önagsága, az asszony milyen kedélyű? Ha harcias, úgy a nyílt lázadásnak még súlyosabb következményei lehetnek, ha máskülönben szelid és békés, úgy talán javíthat valamit a helyzeten az önértékes föllépés és asztaltársasággal való kapcsolat állandó fontartásának bátor követelése.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

### Eladó telek.

Az özv. Török Bódogné tulajdonát képező felsőmalom-utcai szeglet ház örökáron eladó. Értekezhetni lapunkiadóhivatalában.

Ugyisint eladó egy alig használt zongora is.

## Szép kiadó lakás.

A Kossuth-utczában a Balácsi Ignác-féle házban az emeleten egy butorozott csinos utcai szoba, ugyanott egy utcai lakás 3 szoba és konyha azonnal kiadó

Értekezhetni lehet:

Rösler és Gábor vaskereskedésében.

## Szombatfalván

több lakás kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad:

Szöllősi Samu.

580—1898. szám. Udvarhelyvármegye főispánjától.

## Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Udvarhelyvármegyében, egy megyei aljegyzői és egy központi szolgabírói állás rendszerezését a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter úr engedélyezni volt kegyes.

Ezen állások egyenként évi 750 frt frt fizetés és 150 frt lakbérrel javadalmaztatnak.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1883-ik évi I-ső törvényzikk értelmében képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket hozzám f. évi október hó 5-éig bezárólag adják be.

Székely-Udvarhelyen, 1898. augusztus hó 1.

Gróf Haller János,  
főispán.

Van szerencsén a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Székely-Udvarhelyt a Kossuth-utca 44. hászám alatt levő

## elektrotechnikai műhelyemmel

kapcsolatosan

## varrógép-raktárt



is rendeztem be, hol 38 frtól kezdve 120 frtig menő árakban valódi Singer és Sewig-féle mindennemű varrógépek kaphatók.

Tisztelettel jegyzem meg, hogy varrógépet esetleg részlefizetésre is készséggel adok. Együttal vagyok bátor azt is megemlíteni, hogy varrógépek javítása jutányos ár és jótállás mellett nálam eszközölhető.

Teljes tisztelettel

Panajoth Albert.

## SZIVATYTYUKAT

házi, ipari, mezőgazdasági építkezési és egyéb nyilvános ezélokra kéz, járgány és erőhajtásra,

## TÜZFECSKENDŐKET

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak.

## harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő peczegődör tisztító készülékeket, utcai öntöző-kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

A BPESTI SZIVATYTYU és GÉPGYÁR R.-TÁRSASÁG  
(ezelőtt VALSER FERENCZ)

BUDAPEST, VI., külső váci-ut 45.

Arjegyzék és költségvetések ingyen és bérmentve.